

Handling 2025 nr 53

Yttrande över motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Den av Allan Stutzinsky och Simona Mohamsson väckta motionen avslås.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Axel Darvik (L) yrkade bifall till yrkande från L den 21 februari 2025 om att tillstyrka motionen.

Jenny Broman (V) och Axel Josefson (M) yrkade att motionen skulle avstyrkas.

Vidare yrkade Jenny Broman (V) avslag på yrkande från L den 21 februari 2025.

Martin Wannholt (D) yrkade att motionen skulle avstyrkas med hänvisning till yttrandet från D den 21 februari 2025.

Kommunstyrelsen beslutade utan omröstning att avstyrka motionen.

Martin Wannholt (D) antecknade som yttrande en skrivelse från den 21 februari 2025.

Emmyly Bönfors (C) antecknade som yttrande en skrivelse från den 21 februari 2025.

Representanterna från M antecknade som yttrande en skrivelse från den 26 februari 2025.

Representanterna från V, S och MP antecknade som yttrande en skrivelse från den 10 mars 2025.

Göteborg den 12 mars 2025
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yttrande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2025-03-10

Nr 33

Yttrande angående – Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

I dag är det svårt att få vård och stöd vid missbruksproblem. Stora nedskärningar i decennier inom både kommuner och regioner inneburit att många med behov av hjälp har nekats vård och stöd. Grundstenen för att möta beroende är en väl utbyggd välfärd, solidariskt finansierad utan privata vinstintressen. För det rödgröna styret är det viktigt att det evidensbaserade arbetet för att förebygga och förhindra missbruk av narkotika prioriteras.

I nuläget ser vi inte att det är möjligt för Göteborg Stad att ställa sig bakom motionen då det saknas lagstöd för brukarrum. Vi anser också att det i första hand är en fråga för regionerna.

Yttrande

M

Datum: 2025-02-26

Ärende: 20

Yttrande angående – Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

Det är i dagsläget illegalt att inneha och konsumera narkotika i Sverige vilket innebär att det i gällande lagstiftning saknas juridiska möjligheter att driva brukarrum.

I narkotikautredningen ”Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus” (SOU 2023:62) föreslås att målet för narkotikapolitiken som helhet ändras från ett samhälle fritt från narkotika till ett samhälle med minskade skador av narkotika. Moderaterna manar till en fortsatt restriktiv narkotikapolitik med det fortsatta målet om ett samhälle fritt från narkotika.

Mot bakgrund av detta avslår vi motionen.

Yttrande

D

Datum: 2025-02-21

Nytt ärende

Yttrande angående – Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

För Demokraterna är det viktigt att vi strävar efter ett samhälle fritt från narkotika. Vi måste göra allt vi kan för att skydda barn och unga från att hamna i drogmissbruk. Samtidigt är det så att många redan lever med missbruk och för deras skull behöver vi minimera riskerna, särskilt risken för dödliga överdoser. Vi behöver också skapa förutsättningar för staden att effektivt kunna fånga upp dessa personer och guida dem till långsiktigt stöd och en väg bort från missbruk.

Bemannade brukarrum - som i det akuta skedet kan rädda liv - möjliggör också för en människa med pågående missbruk att komma i kontakt med sjukvården, skapa relationer och ge någon form av trygghet i den utsatta situation de befinner sig i. Brukarrum kan vara ett första steg i kontakten med sjukvården men för att det ska vara meningsfullt måste vi säkerställa att det också finns tillräckliga resurser i form av långsiktigt stöd och rehabilitering för de som tar steget mot att bryta sitt missbruk. Utan en stark infrastruktur för missbruksvården riskerar vi att sända fel signaler, där vi inte kan säkerställa det långsiktiga målet - att stödja individen att sluta med sitt missbruk.

Det kan liknas vid modellen "Bostad först", där tryggheten i en bostad utgör en grundläggande förutsättning för att personen ska kunna ta del av långsiktigt stöd och på så sätt hitta en väg ut ur missbruket.

Statens offentliga utredning Vi kan bättre! (SOU 2023:62) visar att brukarrum minskar skador från överdoser och osäkra användarbeteenden, underlättar vårdkedjan för personer som använder narkotika samt visar att brukarrum inte leder till ökad narkotikaanvändning. Utredningen rekommenderar en eventuell översyn av narkotikastrafflagen där frågan om brukarrum bör inkluderas. Men om brukarrummen etableras, behöver vi säkerställa tillgång till resurser som läkemedelsassisterad behandling för opioidberoende (LARO), sprututbyte, naloxon och andra behandlingsinsatser. Målet ska vara att skapa fungerande vårdkedjor som stödjer återhämtning och skadereduktion, där brukarrum kan vara en viktig del av processen.

Men för att Göteborg ska stå rustat för att vara pilotstad för ett projekt med brukarrum behöver vi först säkerställa att missbruksvården har tillräckliga resurser för långsiktigt stöd. Men brukarrum, om det får lagstöd, blir då en regional fråga enligt Samsjuklighetsutredningen som tydligt föreslår att all vård ska övergå till regionen.

Mot bakgrund av detta avslår vi motionen.

Yrkande
Särskilt yttrande
2025-02-21

Liberalerna
Centerpartiet
Nr 20

Yrkande angående – Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Bifaller motionen.

Yrkandet

Beroende är en komplex sjukdom som påverkar individen både fysiskt, psykiskt och socialt. Missbruk och beroende påverkar hjärnans belöningssystem, vilket gör att självdestruktiva beteenden upprätthålls trots negativa konsekvenser. Injektionsmissbruk är särskilt problematiskt eftersom det ofta sker i det dolda, utanför samhällets stödstrukturer. För många som lever med ett långvarigt injektions opioidberoende innebär varje kontakt med sjukvård eller socialtjänst en risk för tvångsvård enligt LVM, vilket kan bidra till att man undviker vårdkontakter och därmed missar möjligheten till behandling och stöd.

Det hårda liv som ofta följer av missbruk leder till en försämrad fysisk och psykisk hälsa, vilket ytterligare minskar motivationen att påbörja eller förmågan att fullfölja behandling. Samtidigt finns det effektiva behandlingsformer, både i form av social behandling och medicinsk behandling genom läkemedelsassisterad rehabilitering vid opioidberoende (LARO). Dock är tillgången till LARO begränsad till personer med dokumenterat opioidmissbruk, och långt ifrån alla når en stabil tillvaro genom denna behandling.

För dem som fortsatt lever i aktivt missbruk innebär injektioner en konstant risk för överdos. Även med sprututbytesprogram, som har minskat spridningen av HIV och hepatit, kvarstår hälsorisker kopplade till dålig hygien vid injektioner, vilket kan leda till livshotande infektioner. Brukarrum är därför en viktig skademinimerande insats som kan minska risken för överdoser och allvarliga sjukdomar samtidigt som det skapar en tryggare kontakt med vård och stöd.

Brukarrum ska inte ses som en isolerad åtgärd, utan som en del av en bred vårdkedja. De ska finnas i anslutning till ett helhetsgrepp där personer i missbruk erbjuds tillgång till stödsamtal, psykosocial behandling, medicinsk behandling via LARO, samt sociala insatser som bostad, sysselsättning och näringslösningar för att motverka undernäring och fysiskt förfall.

För att brukarrummen ska fungera på bästa sätt krävs ett nära och integrerat samarbete mellan region och kommun. Regionens ansvar för hälso- och sjukvård, inklusive beroendevård och LARO, måste samspela med kommunens ansvar för socialt stöd och

boendeinsatser. Därför behöver Göteborg ta en aktiv roll i att driva denna utveckling framåt tillsammans med Västra Götalandsregionen.

Sverige har länge haft en repressiv syn på beroende och beroendevård, vilket har gjort att vi ligger långt efter andra länder när det gäller en human, medmänsklig och evidensbaserad missbruksbehandling. Sprututbyten, LARO och Naloxon infördes först efter påtryckningar från framsynta kommuner och regioner, och det är genom sådana initiativ som vår beroendevård successivt har blivit mer vetenskapligt förankrad.

Denna motion är ytterligare ett steg i rätt riktning. Genom att ställa oss bakom försöksverksamheten med brukarrum visar vi att Göteborg vill gå i bränschen för en modern, human och evidensbaserad beroendevård som räddar liv och skapar bättre förutsättningar för att fler ska ta steget in i behandling och återhämtning.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-01-30

Ärendenummer SLK-2024-00743

Handläggare

Karin Magnusson

Telefon: 031-368 05 80

E-post: karin.magnusson@stadshuset.goteborg.se

Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

Motionen

Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Göteborgs Stad ställer sig positiv till att medverka i en försöksverksamhet med så kallade brukarrum, med kommunen och/eller Västra Götalandsregionen som huvudman, och tillkännager detta för regeringen genom en skrivelse från kommunstyrelsen till regeringen.

Motionärerna skriver att ett sätt att få fler i missbruk att överleva överdoser är genom så kallade brukarrum. Ett brukarrum är en specialanpassad lokal där personer i missbruk kan inta medtagen narkotika i närvaro av vårdpersonal och utan risk för att bli gripna av polis eller drabbas av straffrättsliga påföljder. Genom brukarrum skapas bryggor för personer i missbruk in i vården. De blir en säker miljö för användaren och införlivar den trygghet som ligger i att inte riskera rättsliga påföljder.

Motionärerna menar om brukarrum införs skulle Göteborg vara en lämplig plats för ett pilotprojekt. Göteborg har storstadens problem, men också storstadens vårdresurser. för att kunna sätta ett pilotprojekt med brukarrum krävs lagändringar,

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till socialnämnden Centrum, socialnämnden Sydväst och stadsmiljönämnden. Remissinstansernas beslut redovisas i nedanstående tabell. Remissyttrandena i sin helhet finns som bilagor till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Remissinstans	Beslut
Socialnämnden Centrum	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Protokollsanteckning Yttrande från M, D och KD. Reservation från L med hänvisning till eget yrkande.

Socialnämnden Sydväst	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande från C
Stadsmiljönämnden	Avstår från att ta ställning i ärendet och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande från C

Remissinstansernas överväganden

Socialnämnderna konstaterar att det i dagsläget inte finns lagligt stöd att bedriva en sådan verksamhet som brukarrum.

Socialnämnderna skriver att de litteraturöversikter nämnderna tagit del av utgör otillräckliga underlag för att utifrån vetenskaplig evidens kunna rekommendera brukarrum. Det har dels att göra med bristande forskning inom området som gör det svårt att entydigt påvisa positiv effekt, dels att det är svårt och ibland oetiskt att genomföra sådan forskning. Vidare menar socialnämnderna att målgruppen främst ska ges insatser för att bryta sitt beroende. Fler avgiftningsplatser är önskvärt, såväl som förstärkta insatser avseende tillgänglig öppenvård, uppsökande verksamhet, boende och sysselsättning.

Om brukarrum blir verklighet bedömer socialnämnderna att det i anslutning till brukarrummen behöver finnas ingångar och resurser till läkemedelassisterad rehabilitering vid opioidberorende (LARO), sprututbyte, naloxon nässpray (läkemedel som kan häva en opioidöverdos) och behandlingsinsatser. Syftet skulle vara att främja fungerande vårdkedjor som bidrar till återhämtning och skadereduktion, där brukarrum kan vara en möjlig ingång. Parallellt med vård och behandling finns det behov av relevanta sociala stödinsatser som kan beviljas via socialtjänst, där boende och personellt stöd är viktiga delar för målgruppen.

Om det framöver kommer finnas lagstöd för brukarrum bedömer socialnämnderna att det är en fråga för regionerna. Detta utifrån att det i utredningen Från delar till helhet – En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:939), även kallad samsjuklighetsutredningen, föreslår att all vård ska övergå till regionen.

Stadsmiljönämnden besvarar motionen utifrån nämndens ansvar för den fysiska utemiljön i det offentliga rummet och främst utifrån trygghetsaspekten. Då erfarenheter av brukarrum visar att det kan medföra både ökad och minskad trygghet på platsen, samtidigt som det inte indikerar någon större betydande negativ påverkan, så väljer nämnden att ställa sig neutrala i frågan. Vid placering av brukarrum är det dock viktigt att ta hänsyn till den omgivande miljön för att säkerställa att den allmänna tryggheten inte påverkas negativt. Förvaltningen samverkar med socialförvaltningarna kring trygghet i de forum som finns kopplat till de kommungemensamma frågorna i enlighet med reglementena.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Vilka kostnader brukarrum innebär för kommunernas socialtjänst är enligt socialnämnderna svårt att uppskatta. Socialnämndernas bedömning är att resurser inte kan tas från nämndernas nuvarande verksamhet för att bidra till eventuellt pilotprojekt.

Brukarrum kan medföra något minskade kostnader på grund av att nedskräpningen förväntas minska. Beroende på placering av brukarrummet kan det medföra andra kostnader, så som exempelvis förbättrad belysning. Den ekonomiska påverkan i dessa båda delar är enligt stadsmiljönämnden marginell.

Bedömning ur ekologisk dimension

Etablering av brukarrum innebära minskad nedskräpning i den allmänna miljön gällande av sprutor och annan drogrelaterad utrustning. Det innebär dock en marginell påverkan på den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Socialnämnderna framför att de kunskaper, förutsättningar och utredningar som nämnden har att tillgå i dagsläget gör det svårt att yttra sig om den sociala dimensionen och vad brukarrum skulle kunna innebära i både i positiv och negativ bemärkelse.

Utredningen Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (SOU 2023:62) relaterar till några forskningsstudier om brukarrum. Bland annat påvisas följande resultat.

- Minskade skador relaterade till överdoser och osäkra användarbeteenden.
- Underlättande av vårdkedjor till vård och stöd för personer som använder narkotika.
- Bidrar till att reducera narkotikaorsakade förgiftningar och ökar tillgången till vård och stöd för marginaliserade grupper i hemlöshet.
- Ingen ökad narkotikaanvändning eller ökat risktagande till följd av införande av brukarrum.
- Minskad narkotikaanvändning och relaterade problem i lokalsamhället.
- Otillräckliga resultat för att belägga att det skett en minskad spridning av hepatit C och hiv.

I den statliga utredningen framgår att det finns behov av ytterligare utredning kring frågan.

Stadsmiljönämnden skriver att studier visar att brukarrum generellt sett, inte har någon alternativt liten påverkan på tryggheten, men att resultaten är blandade. Det har visat sig att tryggheten kan öka genom minskad synlig droganvändning och minskning av drogrelaterade problem. Samtidigt kan tryggheten minska genom ökad synlighet av personer med missbruksproblem. En farhåga vid etablering av brukarrum är att det ska öka brottsligheten i området men generellt har man inte kunnat se någon ökad brottslighet relaterad till brukarrum. Vid placering av brukarrum är det viktigt att ta hänsyn till den omgivande miljön för att säkerställa att den allmänna tryggheten inte påverkas negativt.

Jonas Kinnander

Direktör Ärende och utredning

Eva Hessman

Stadsdirektör

Bilagor som utgör beslutsunderlag

1. Motionen
2. Socialnämnden Centrums handlingar 2024-12-17 §298
3. Socialnämnden Sydvästs handlingar 2024-11-27 §245
4. Stadsmiljönämndens handlingar 2024-12-19 §225

Handling 2024 nr 137

Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

År 2022 dog det tre gånger så många människor i överdos som av skjutningar i Sverige. Regeringen har nu bestämt att läkemedlet naloxon snart kommer att säljas receptfritt på apotek. Läkemedlet är en nässpray som blockerar receptorer i hjärnan och kan därmed häva överdoser av opioider. Läkemedlet har länge funnits inom sjukvården och räddat otaliga liv. Nu kommer även anhöriga till personer med missbruk att kunna ha nässprayen till hands. Den kan också finnas på arbetsplatser och hos föreningar.

Ett problem är att naloxon bara kan ges, det kan inte tas. En aktiv brukare kan inte använda nässprayen på sig själv. Det betyder att för överdoser som tas i ensamhet, vilket inte är ovanligt, spelar de nya reglerna ingen eller liten roll.

Ett annat sätt att få fler i missbruk att överleva är genom så kallade brukarrum. Ett brukarrum är en specialanpassad lokal där personer i missbruk kan inta medtagen narkotika i närvaro av vårdpersonal och utan risk för att bli gripna av polis eller drabbas av straffrättsliga påföljder. Genom brukarrum skapas bryggor för personer i missbruk in i vården. De blir en säker miljö för användaren och införlivar den trygghet som ligger i att inte riskera rättsliga påföljder.

Det första injektionsrummet sattes upp i Bern för 35 år sedan. Under 1980 talet var missbruk ett utbrett och synligt problem i Schweiz. I Oslo har det funnits brukarrum sedan 2005. Där uppkommer överdoser med jämna mellanrum, men på nästan 15 år har inte ett enda fall fått dödlig utgång. I april 2022 ställde sig även en bred majoritet i stadens kommunfullmäktige bakom förslaget att hålla brukarrummet öppet dygnet alla timmar. Det var moderaternas systerparti Höyre som initierade förslaget i Oslos kommunfullmäktige.

För att kunna sjösätta ett pilotprojekt med brukarrum krävs lagändringar. Om sådana införs skulle Göteborg vara en lämplig plats för ett pilotprojekt. Göteborg har storstadens problem, men också storstadens vårdresurser.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

Göteborgs Stad ställer sig positivt till att medverka i en försöksverksamhet med så kallade brukarrum, med kommunen och/eller Västra Götalandsregionen som huvudman, och tillkännager detta för regeringen genom en skrivelse från kommunstyrelsen till regeringen.

Allan Stutzinsky (L)

Simona Mohamsson (L)

Utdrag ur protokoll nr 14
Sammanträdesdatum: 2024-12-17

§ 298 Svar på remiss - Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

N164-1073/24

Socialförvaltningen Centrum har 2024-11-07 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Yrkanden

Kristina Bergman Alme (L) yrkar bifall till att tillstyrka motionen.

Tobias Björk (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag med hänvisning till yttrande från (M), (D) och (KD).

Beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Protokollsanteckning

Tobias Björk (M) inkommer med ett yttrande från (M), (D) och (KD). Se bilaga 1 till protokollet.

Reservation

Kristina Bergman Alme (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till eget yrkande.

Utdrag ur protokoll nr 14
Sammanträdesdatum: 2024-12-17

Dag för justering
2024-12-20

Vid protokollet

Sekreterare
Jeanette Nilsson

Ordförande
Jenny Broman

Justerande
Tobias Björk

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-11-07

Diarienummer N164-1073/24

Handläggare

Fredrik Nilsson, Linda Johansson

Telefon: 031-365 00 00

E-post: fredrik.nilsson@socialcentrum.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum (SLK-2024-00743)

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Socialnämnd Centrum ska yttra sig över en motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum.

Motionärerna skriver att ett sätt att få fler i missbruk att överleva överdoser är genom så kallade brukarrum. Ett brukarrum är en specialanpassad lokal där personer i missbruk kan inta medtagen narkotika i närvaro av vårdpersonal och utan risk för att bli gripna av polis eller drabbas av straffrättsliga påföljder. Genom brukarrum skapas bryggor för personer i missbruk in i vården. De blir en säker miljö för användaren och införlivar den trygghet som ligger i att inte riskera rättsliga påföljder.

Motionärerna önskar att Göteborgs Stad ställer sig positivt till att medverka i en försöksverksamhet med så kallade brukarrum, med kommunen och/eller Västra Götalandsregionen som huvudman, och tillkännager detta för regeringen genom en skrivelse från kommunstyrelsen till regeringen. För att kunna sjösätta ett pilotprojekt med brukarrum krävs lagändringar, skriver motionärerna.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnader förknippade med brukarrum är svåra att uppskatta, förvaltningen väljer därför att inte ta ställning till detta. Förvaltningens bedömning är dock att resurser inte kan tas från ordinarie verksamhet för att bidra till en eventuell pilot med brukarrum.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

De kunskaper, förutsättningar och utredningar som förvaltningen har att tillgå i dagsläget gör det svårt att yttra sig om den sociala dimensionen och vad brukarrum skulle kunna innebära i både i positiv och negativ bemärkelse. I SOU 2023:62 beskriver Folkhälsomyndigheten att det finns behov av ytterligare utredning kring frågan.

Det är förvaltningens mening att målgruppen primärt skall ges insatser för att bryta sitt beroende. Fler avgiftningsplatser är önskvärt, så väl som förstärkta insatser avseende tillgänglig öppenvård, uppsökande verksamhet, boende och sysselsättning. Idag finns inget stöd i lag för att driva en sådan verksamhet med brukarrum som motionärerna beskriver, varför förvaltningen föreslår att socialnämnden Centrum avstyrker motionen.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2024-12-10.

Bilagor

1. Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

Ärendet

Socialnämnd Centrum ska yttra sig över en motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum. Kommunstyrelsen ska ha svaret senast 27 december 2024.

Övriga remissinstanser är socialnämnden Sydväst och Stadsmiljönämnden.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna beskriver brukarrum som en vårdinrättning där personer kan använda narkotika under säkra förhållanden i närvaro av sjukvårdspersonal. Syftet med brukarrum ska vara att bland annat förebygga dödsfall till följd av överdos, minska förekomst av blodsmittor och akuta infektioner på grund av oren injektionsutrustning, samt att nå utsatta grupper med vård- och stödsatser via beroendevård och socialtjänst

Motionärerna skriver vidare att år 2022 dog det tre gånger så många människor i överdos som av skjutningar i Sverige. Regeringen har nu bestämt att läkemedlet naloxon snart kommer att säljas receptfritt på apotek. Läkemedlet är en nässpray som blockerar receptorer i hjärnan och kan därmed häva överdoser av opioider. Läkemedlet har länge funnits inom sjukvården och räddat otaliga liv. Nu kommer även anhöriga till personer med missbruk att kunna ha nässprayen till hands. Den kan också finnas på arbetsplatser och hos föreningar. Ett problem är att naloxon bara kan ges, det kan inte tas. En aktiv brukare kan inte använda nässprayen på sig själv. Det betyder att för överdoser som tas i ensamhet, vilket inte är ovanligt, spelar de nya reglerna ingen eller liten roll.

Motionärerna beskriver att ett annat sätt att få fler i missbruk att överleva är genom så kallade brukarrum. Ett brukarrum är en specialanpassad lokal där personer i missbruk kan inta medtagen narkotika i närvaro av vårdpersonal och utan risk för att bli gripna av polis eller drabbas av straffrättsliga påföljder. Genom brukarrum skapas bryggor för personer i missbruk in i vården. De blir en säker miljö för användaren och införlivar den trygghet som ligger i att inte riskera rättsliga påföljder.

Motionärerna pekar också ut att det första injektionsrummet sattes upp i Bern för 35 år sedan. Under 1980 talet var missbruk ett utbrett och synligt problem i Schweiz. I Oslo har det funnits brukarrum sedan 2005.

För att kunna sätta ett pilotprojekt med brukarrum krävs lagändringar. Om sådana införs skulle Göteborg vara en lämplig plats för ett pilotprojekt enligt motionärerna. Göteborg har storstadens problem, men också storstadens vårdresurser.

Förvaltningens bedömning

Motionärerna vill att Göteborgs Stad ska sätta ett pilotprojekt med brukarrum samt att kommunstyrelsen tillkännager detta genom en skrivelse till regeringen.

I statens offentliga utredning Vi kan bättre! (SOU 2023:62) belyser utredarna att det utifrån vetenskaplig evidens i litteraturöversikter inte går att rekommendera brukarrum, då forskningen inte är entydigt positiv inom området och har brister, med hänvisning till att det inte finns randomiserade kontrollerade studier (RCT). Folkhälsomyndigheten bedömde att behovet av och förutsättningarna för brukarrum för narkotika borde utredas. Myndigheten föreslog därför en bred utredning för att bland annat analysera behov av insatsen, möjliga mottagare av sådan verksamhet, eventuella för- och nackdelar i en

svensk kontext. Utredningen skulle även behöva inkludera brukarrummens förenlighet med nuvarande lagstiftning och eventuella lagändringar som skulle krävas för en sådan verksamhet. Förvaltningen håller med utredarna om att det kan vara oetiskt och svårt att bedriva randomiserade kontrollerade studier inom området. Detta gäller inte minst för lagstadgade verksamheter som arbetar med människor i en utsatt livssituation, där att inte få en insats i värsta fall kan innebära allvarlig skada eller dödsfall.

Denna sorts utmaningar är aktuell inom socialtjänstens verksamheter och utgör inte ett skäl att bortse från befintlig forskning. Det är av vikt att samla forskningsstudier och beprövad erfarenhet genom systematisk uppföljning av verksamheter, inte minst vid beslut som rör samhällsliga verksamheter med begränsade resurser. Denna ansats är i linje med den nya socialtjänstlagens krav på bästa tillgängliga kunskap.

De forskningsstudier om brukarrum som refereras till i SOU 2023:62 visar följande bl.a. resultat;

- Minskade skador relaterade till överdoser och osäkra användarbeteenden.
- Underlättande av vårdkedjor till vård och stöd för personer som använder narkotika.
- Bidrar till att reducera narkotikaorsakade förgiftningar och ökar tillgången till vård och stöd för marginaliserade grupper i hemlöshet.
- Ingen ökad narkotikaanvändning eller ökat risktagande till följd av införande av brukarrum.
- Minskad narkotikaanvändning och relaterade problem i lokalsamhället.
- Otillräckliga resultat för att belägga att det skett en minskad spridning av hepatit C och hiv.
- Vissa lovande resultat kring att minska störningar i utemiljön. Andra studier visar att brukarrum inte ökat kriminalitet eller störningar i lokalsamhället.
- Kostnader i relation till nyttan med brukarrum bedöms vara rimliga i tillgängliga forskningsstudier och beprövad erfarenhet.

Förvaltningen bedömer att om brukarrummen skulle bli verklighet så behöver, i anslutning till brukarrummet, finnas ingångar och resurser till Läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende (LARO), sprututbyte, naloxon och behandlingsinsatser. Syftet skulle då vara att främja fungerande vårdkedjor som bidrar till återhämtning och skadereduktion, där brukarrum kan vara en möjlig ingång. Parallellt med vård- och behandling finns det behov av relevanta sociala stödinsatser som kan beviljas via socialtjänst, där boende och personellt stöd är viktiga delar för målgruppen.

Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen har behandlat en liknande motion om försöksverksamhet med brukarrum. Motionen har skickats på remiss till styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset, styrelsen för Regionhälsan samt strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden. Samtliga instanser har föreslagit att motionen avslås och regionfullmäktige har därefter också avslagit motionen. Regionfullmäktiges beslut motiveras bland annat med att med nuvarande lagstiftning saknas förutsättningar för Västra Götalandsregionen att delta i en försöksverksamhet med brukarrum. Om

lagstiftningen skulle förändras i linje med Narkotikautredningens förslag kan det bli aktuellt med ett nytt ställningstagande.

Om det framöver skulle finnas lagstöd för brukarrum är förvaltningens bedömning att detta är en fråga för regionen att hantera, med hänvisning till samsjuklighetsutredningen som tydligt föreslår att all vård ska övergå till regionen.

Den förändrade lagstiftningen runt läkemedlet naloxon har, som motionärerna skriver, gjort att fler har tillgång till detta livräddande läkemedel vid överdoser. Förvaltningens medarbetare har kännedom om naloxon och dess användningsområde och kan både ge information till den enskilde om läkemedlet samt dels ha kunskap om hur det används för att minska risken för att en överdos sker alternativt får en dödlig utgång. Detta är en förändring som förhoppningsvis kommer att minska risken för opioidrelaterade överdoser.

Sammanfattningsvis är förvaltningens bedömning att regionen skulle vara en lämplig huvudman för att driva verksamhet kring brukarrum i framtiden. Dock saknas det idag lagstöd för verksamhet med brukarrum.

De litteraturöversikter förvaltningen tagit del av utgör otillräckliga underlag för att utifrån vetenskaplig evidens kunna rekommendera brukarrum. Det har dels att göra med bristande forskning inom området som gör det svårt att entydigt påvisa positiv effekt, dels att det är svårt och ibland oetiskt att genomföra sådan forskning, till exempel randomiserade kontrollerade studier för insatsen.

Förvaltningens samlade bedömning är därför att motionen bör avstyrkas.

Socialförvaltningen Centrum

Sandra Säljö
Förvaltningsdirektör

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2024-11-27

Svar på remiss: Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum SLK-2024-00743

§ 245, N165-0708/24

Beslut

1. Socialnämnden Sydväst avstyrker motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum med de synpunkter och förslag som framkommer i tjänsteutlåtandet.
2. Socialnämnden Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnd Sydväst ska yttra sig över en motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum. Stadsledningskontoret ska ha svaret senast 27 december 2024.

Motionärerna skriver att ett sätt att få fler i missbruk att överleva överdoser är genom så kallade brukarrum. Ett brukarrum är en specialanpassad lokal där personer i missbruk kan inta medtagen narkotika i närvaro av vårdpersonal och utan risk för att bli gripna av polis eller drabbas av straffrättsliga påföljder. Genom brukarrum skapas bryggor för personer i missbruk in i vården. De blir en säker miljö för användaren och införlivar den trygghet som ligger i att inte riskera rättsliga påföljder.

Motionärerna önskar att Göteborgs Stad ställer sig positivt till att medverka i en försöksverksamhet med så kallade brukarrum, med kommunen och/eller Västra Götalandsregionen som huvudman, och tillkännager detta för regeringen genom en skrivelse från kommunstyrelsen till regeringen.

Handling

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 oktober 2024.

Yrkanden

Ajsela Bruncevic (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2024-11-27

Dag för justering

2024-12-04

Vid protokollet

Sekreterare

Erika Holgersson

Ordförande

Alfred Ekman (S)

Justerande

Lena Olinder (M)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-10-08

Diarienummer N165-0708/24

Handläggare

Jörgen Larzon, Robin Akbas

Telefon: 031-365 00 00

E-post: jorgen.larzon@socialsydvast.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum SLK-2024-00743

Förslag till beslut

I socialnämnd Sydväst

1. Socialnämnden Sydväst avstyrker motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum med de synpunkter och förslag som framkommer i tjänsteutlåtandet
2. Socialnämnden Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Socialnämnd Sydväst ska yttra sig över en motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum. Stadsledningskontoret ska ha svaret senast 27 december 2024.

Motionärerna skriver att ett sätt att få fler i missbruk att överleva överdoser är genom så kallade brukarrum. Ett brukarrum är en specialanpassad lokal där personer i missbruk kan inta medtagen narkotika i närvaro av vårdpersonal och utan risk för att bli gripna av polis eller drabbas av straffrättsliga påföljder. Genom brukarrum skapas bryggor för personer i missbruk in i vården. De blir en säker miljö för användaren och införlivar den trygghet som ligger i att inte riskera rättsliga påföljder.

Motionärerna önskar att Göteborgs Stad ställer sig positivt till att medverka i en försöksverksamhet med så kallade brukarrum, med kommunen och/eller Västra Götalandsregionen som huvudman, och tillkännager detta för regeringen genom en skrivelse från kommunstyrelsen till regeringen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnader förknippade med brukarrum är svåra att uppskatta, förvaltningen väljer därför att inte ta ställning till detta. Förvaltningens bedömning är dock att resurser inte kan tas från ordinarie verksamhet för att bidra till eventuell pilot med brukarrum.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

De kunskaper, förutsättningar och utredningar som förvaltningen har att tillgå i dagsläget gör det svårt att yttra sig om den sociala dimensionen och vad brukarrum skulle kunna innebära i både i positiv och negativ bemärkelse. I SOU 2023:62 beskriver Folkhälsomyndigheten att det finns behov av ytterligare utredning kring frågan.

Det är förvaltningens mening att målgruppen primärt skall ges insatser för att bryta sitt beroende. Fler avgiftningsplatser är önskvärt, så väl som förstärkta insatser avseende tillgänglig öppenvård, uppsökande verksamhet, boende och sysselsättning. Vad gäller brukarrum finns i dagsläget inget lagligt stöd för att bedriva en sådan verksamhet, varför förvaltningen ej kan stödja motionen.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv. Bedömningen som beskrivs ovan ur social dimension gäller även här vad gäller barnrättsperspektivet, att ha förälder fri från missbruk.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 20 november 2024

Bilagor

1. Motion
2. SLK remissmissiv

Ärendet

Socialnämnd Sydväst ska yttra sig över en motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum. Stadsledningskontoret ska ha svaret senast 27 december 2024.

Motionärerna önskar att Göteborgs Stad ställer sig positivt till att medverka i en försöksverksamhet med så kallade brukarrum, med kommunen och/eller Västra Götalandsregionen som huvudman, och tillkännager detta genom en skrivelse från kommunstyrelsen till regeringen.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna beskriver brukarrum som en vårdinrättning där personer kan använda narkotika under säkra förhållanden i närvaro av sjukvårdspersonal. Syftet med brukarrum ska vara att bland annat förebygga dödsfall till följd av överdos, minska förekomst av blodsmittor och akuta infektioner på grund av oren injektionsutrustning, samt att nå utsatta grupper med vård- och stödsatser via beroendevård och socialtjänst

Motionärerna skriver vidare att år 2022 dog det tre gånger så många människor i överdos som av skjutningar i Sverige. Regeringen har nu bestämt att läkemedlet naloxon snart kommer att säljas receptfritt på apotek. Läkemedlet är en nässpray som blockerar receptorer i hjärnan och kan därmed häva överdoser av opioider. Läkemedlet har länge funnits inom sjukvården och räddat otaliga liv. Nu kommer även anhöriga till personer med missbruk att kunna ha nässprayen till hands. Den kan också finnas på arbetsplatser och hos föreningar. Ett problem är att naloxon bara kan ges, det kan inte tas. En aktiv brukare kan inte använda nässprayen på sig själv. Det betyder att för överdoser som tas i ensamhet, vilket inte är ovanligt, spelar de nya reglerna ingen eller liten roll.

Motionärerna beskriver att ett annat sätt att få fler i missbruk att överleva är genom så kallade brukarrum. Ett brukarrum är en specialanpassad lokal där personer i missbruk kan inta medtagen narkotika i närvaro av vårdpersonal och utan risk för att bli gripna av polis eller drabbas av straffrättsliga påföljder. Genom brukarrum skapas bryggor för personer i missbruk in i vården. De blir en säker miljö för användaren och införlivar den trygghet som ligger i att inte riskera rättsliga påföljder.

Motionärerna pekar också ut att det första injektionsrummet sattes upp i Bern för 35 år sedan. Under 1980 talet var missbruk ett utbrett och synligt problem i Schweiz. I Oslo har det funnits brukarrum sedan 2005.

För att kunna sätta ett pilotprojekt med brukarrum krävs lagändringar. Om sådana införs skulle Göteborg vara en lämplig plats för ett pilotprojekt. Göteborg har storstadens problem, men också storstadens vårdresurser.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen har att ta ställning till om Göteborgs Stad skulle kunna sätta en pilot med brukarrum samt att kommunstyrelsen tillkännager detta genom en skrivelse till regeringen.

I statens offentliga utredning *Vi kan bättre!* (SOU 2023:62) belyser utredarna att det utifrån vetenskaplig evidens i litteraturöversikter inte går att rekommendera brukarrum, då forskningen inte är entydigt positiv inom området och har brister, med hänvisning till att det inte finns randomiserade kontrollerade studier (RCT). Folkhälsomyndigheten bedömde att behovet av och förutsättningarna för brukarrum för narkotika borde utredas.

Myndigheten föreslog därför en bred utredning för att bland annat analysera behov av insatsen, möjliga mottagare av sådan verksamhet, eventuella för- och nackdelar i en svensk kontext. Brukarrummens förenlighet med nuvarande lagstiftning och eventuella lagändringar som skulle krävas för en sådan verksamhet.

Förvaltningen anser liksom utredare i SoU att det kan vara oetiskt och svårt att bedriva randomiserade kontrollerade studier inom området. Detta gäller inte minst för lagstadgade verksamheter som arbetar med människor i en utsatt livssituation, där att inte få en insats i värsta fall kan innebära allvarlig skada eller dödsfall.

Denna sorts utmaningar är aktuell inom socialtjänstens verksamheter och utgör inte ett skäl att bortse från befintlig forskning. Det är av vikt att samla forskningsstudier och beprövad erfarenhet genom systematisk uppföljning av verksamheter, inte minst vid beslut som rör samhällseliga verksamheter med begränsade resurser. Denna ansats är i linje med den nya socialtjänstlagens krav på bästa tillgängliga kunskap.

De forskningsstudier om brukarrum som refereras till i SOU 2023:62 visar följande bl resultat:

- Minskade skador relaterade till överdoser och osäkra användarbeteenden.
- Underlättande av vårdkedjor till vård och stöd för personer som använder narkotika.
- Bidrar till att reducera narkotikaorsakade förgiftningar och ökar tillgången till vård och stöd för marginaliserade grupper i hemlöshet.
- Ingen ökad narkotikaanvändning eller ökat risktagande till följd av införande av brukarrum.
- Minskad narkotikaanvändning och relaterade problem i lokalsamhället.
- Otillräckliga resultat för att belägga att det skett en minskad spridning av hepatit C och hiv.
- Vissa lovande resultat kring att minska störningar i utemiljön. Andra studier visar att brukarrum inte ökat kriminalitet eller störningar i lokalsamhället.
- Kostnader i relation till nytta med brukarrum bedöms vara rimliga i tillgängliga forskningsstudier och beprövad erfarenhet.

Förvaltningen bedömer att om brukarrummen skulle bli verklighet så behöver i anslutning till brukarrummet finnas ingångar och resurser till LARO, sprututbyte, naloxon och behandlingsinsatser. Syftet skulle då vara att främja fungerande vårdkedjor som bidrar till återhämtning och skadereduktion, där brukarrum kan vara en möjlig ingång. Parallellt med vård- och behandling finns det behov av relevanta sociala stödinsatser som kan beviljas via socialtjänst, där boende och personellt stöd är viktiga delar för målgruppen.

Förvaltningen har tagit del av Västra Götalandsregionens (VGR) ställning till en motion om försöksverksamhet av brukarrum för att tillkännage detta till regeringen. Motionen har skickats till styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset, styrelsen för Regionhälsan samt strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden. Samtliga instanser har föreslagit att motionen avslås. VGR har därför avslagit motionen.

VGR skriver i sin motivering bland annat att med nuvarande lagstiftning saknas förutsättningar för VGR att delta i en försöksverksamhet med brukarrum. Om lagstiftningen skulle förändras i linje med Narkotikautredningens förslag kan det bli aktuellt med ett nytt ställningstagande.

Om det framöver skulle finnas lagstöd för brukarrum är bedömningen att detta är en fråga för regionen att hantera, med hänvisning till samsjuklighetsutredningen som föreslår att all vård ska övergå till regionen.

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att regionen är lämpliga huvudmannen för att driva eventuell verksamhet kring brukarrum.

De litteraturöversikter förvaltningen tagit del av utgör otillräckliga underlag för att utifrån vetenskaplig evidens kunna rekommendera brukarrum. Det har dels att göra med bristande forskning inom området som gör det svårt att entydigt påvisa positiv effekt, dels att det är svårt och ibland oetiskt att genomföra sådan forskning, till exempel randomiserade kontrollerade studier för insatsen.

Förvaltningens samlade bedömning är att avstyrka motionen.

Beslutet ska skickas till:

Kokmmunstyrelsen

Jörgen Larzon

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2024-12-19

§ 225 Ärendenummer SMF-2024-02011

Yttrande över motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

Beslut

1. Stadsmiljönämnden avstår från att ta ställning i ärendet.
2. Stadsmiljönämnden översänder stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som stadsmiljönämndens eget yttrande.
3. Stadsmiljönämnden beslutar att justera ärendet omedelbart.

Justering

Omedelbar justering

Handlingar

Stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande

Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

Yrkande från Centerpartiet 2024-12-19 (protokollsbilaga 1 § 225)

Yrkanden

Kristoffer Filipsson (C) yrkar bifall till yrkandet från Centerpartiet.

Toni Orsulic (M) yrkar bifall till stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande och avslag till yrkandet från Centerpartiet.

Karin Karlsson (V), Karin Pleijel (MP) och Roshan Yigit (S) bifall till stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande.

Propositionsordning

Ordförande finner att det finns flera förslag till beslut, nämligen yrkande om bifall till yrkandet från Centerpartiet, yrkande om bifall stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande och yrkande om avslag till yrkandet från Centerpartiet.

Ordförande ställer stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande i proposition mot yrkandet från Centerpartiet och finner bifall till stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Yrkande

Centerpartiet

2024-12-18

Nr 15

Yrkande angående yttrande över motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

Förslag till beslut

I stadsmiljönämnden:

1. Stadsmiljönämnden tillstyrker motionen.
2. Stadsmiljönämnden översänder detta yrkande som eget yttrande till kommunstyrelsen samt förvaltningens tjänsteutlåtande för kännedom till kommunstyrelsen.

Yrkandet

Göteborgs stad har historiskt drivit en inhuman och icke evidensbaserad narkotikapolitik som varit skadlig för några av de mest socialt utsatta och marginaliserade individerna i samhället.

Ett sådant exempel är sprututbytesprogrammet som en majoritet av stadens politiker lade in sitt veto mot, trots det starka vetenskapliga stödet att det minskar spridning av HIV, hepatit C och injektionsrelaterade riskbeteenden.¹

När Göteborgs stad 2015 stoppade införandet av sprututbytesprogram gav dåvarande statsepidemiolog Anders Tegnell, som några år senare knappast kom att bli känd som en känsloyttringarnas man, följande kommentar: ”De är helt rabiata där nere.”² 2017 blev Göteborgs stads ideologiska linje mot missbrukarna så ohållbar att den socialdemokratiska regeringen fattade beslut om att helt enkelt ta bort det kommunala vetot.

Folkhälsomyndigheten menar att det i dagsläget är svårt att dra enhetliga slutsatser från forskning om injektionsrum och brukarrum eftersom genomförda studier handlar om många olika utfall och man är begränsad till framför allt observationsstudier så att det är svårt att dra kausala slutsatser om de positiva effekterna. Däremot menar myndigheten att ”man har heller inte kunnat påvisa några negativa effekter. De städer som har eller har haft injektionsrum eller brukarrum har övervägande goda erfarenheter av att få och behålla kontakt med marginaliserade grupper, och att riskbeteenden såsom att dela nålar och sprutor har minskat.”³

¹ <https://nyheter.ki.se/sprututbytesprogram-effektivt-for-att-minska-injektionsrelaterat-riskbeteende>

² Omni Göteborg vägrar: ”Helt rabiata där nere” <https://omni.se/undefined/a/20f2a792-64c7-449a-a0bc-c5260d1933fb>

³ Åtgärdsförslag för att förebygga användning samt medicinska och sociala skadeverkningar av narkotika, Folkhälsomyndighetens återrapportering av regeringsuppdrag S2019/04314/FS

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att brukarrum skulle kunna ha en positiv effekt på stadsmiljön och den upplevda tryggheten. Vi anser därmed att motionen, som bland annat föreslår att Göteborgs stad ska ställa sig positiv till att medverka i en försöksverksamhet, bör tillstyrkas.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-11-19

Ärendenummer SMF-2024-02011

Handläggare

Katarina Gustafsson

Telefon: 0790661605

E-post: katarina.gustafsson@stadsmiljo.goteborg.se

Yttrande över motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

Förslag till beslut

1. Stadsmiljönämnden avstår från att ta ställning i ärendet.
2. Stadsmiljönämnden översänder stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som stadsmiljönämndens eget yttrande.
3. Stadsmiljönämnden beslutar att justera ärendet omedelbart.

Sammanfattning

Stadsmiljönämnden har ombetts yttra sig över en motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum. Ett brukarrum är en plats där personer kan använda medtagen narkotika legalt under övervakade och hygieniska förhållanden. Syftet är att minska skador kopplat till droger och att flytta användandet av narkotika bort från allmänna platser.

Stadsmiljöförvaltningen besvarar motionen utifrån nämndens ansvar för den fysiska utemiljön i det offentliga rummet och främst utifrån trygghetsaspekten. Då erfarenheter av brukarrum visar att det kan medföra både ökad och minskad trygghet på platsen, samtidigt som det inte indikerar någon större betydande negativ påverkan, så väljer förvaltningen att ställa sig neutrala i frågan. Vid placering av brukarrum är det dock viktigt att ta hänsyn till den omgivande miljön för att säkerställa att den allmänna tryggheten inte påverkas negativt. Förvaltningen samverkar med socialförvaltningarna kring trygghet i de forum som finns kopplat till de kommungemensamma frågorna enligt reglementena.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har enbart gjort en ekonomisk bedömning för påverkan på den fysiska miljön i det offentliga rummet utifrån stadsmiljönämndens uppdrag.

Brukarrum kan medföra något minskade kostnader för driften då nedskräpning minskar. Beroende på placering kan etablering medföra andra kostnader för åtgärder så som förbättrad belysning men det väntas ha marginell ekonomisk påverkan.

Bedömning ur ekologisk dimension

Det har visat sig att etablering av brukarrum medfört minskad nedskräpning i den allmänna miljön av sprutor och annan drogrelaterad utrustning med det är en marginell påverkan på den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har enbart gjort en bedömning av den sociala dimensionen utifrån sitt ansvar för den fysiska miljön i det offentliga rummet och främst utifrån trygghetsaspekten. Studier visar att brukarrum generellt sett har ingen eller liten påverkan på tryggheten men resultaten är blandade. Det har visat sig att tryggheten kan öka genom minskad synlig droganvändning och minskning av drogrelaterade problem. Samtidigt kan tryggheten minska genom ökad synlighet av personer med missbruksproblem. En farhåga vid etablering av brukarrum är att det ska öka brottsligheten i området men generellt har man inte kunnat se någon ökad brottslighet relaterad till brukarrum. Vid placering av brukarrum är det viktigt att ta hänsyn till den omgivande miljön för att säkerställa att den allmänna tryggheten inte påverkas negativt.

Bilagor

1. Motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum

Ärendet

Stadsmiljönämnden har ombetts yttra sig över en motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum. Remissvaret ska ha kommit in till stadsledningskontoret senast 2024-12-27.

Beskrivning av ärendet

Stadsmiljönämnden har ombetts yttra sig över en motion av Allan Stutzinsky (L) och Simona Mohamsson (L) om pilotprojekt med brukarrum. Remissvaret ska ha kommit in till stadsledningskontoret senast 2024-12-27.

Motionens förslag

Motionärerna föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Göteborgs Stad ställer sig positivt till att medverka i en försöksverksamhet med så kallade brukarrum, med kommunen och/eller Västra Götalandsregionen som huvudman, och tillkännager detta för regeringen genom en skrivelse från kommunstyrelsen till regeringen.

Brukarrum

Ett brukarrum är en plats där personer kan använda medtagen narkotika legalt under övervakade och hygieniska förhållanden. Syftet är att minska skador kopplat till droger så som överdoser och smittspridning och att nå personer med beroendeproblem så de får tillgång till vård och stöd. Brukarrum syftar även till att flytta användandet av narkotika bort från allmänna platser.

Det första brukarrummet etablerades i Bern i mitten av åttiotalet och idag har ett tiotal länder infört brukarrum och flera av dem finns i Europa, bland annat i Oslo och Köpenhamn. Som motionären skriver krävs det först en lagändring i Sverige för att brukarrum ska kunna införas.

Offentlig miljö

Stadsmiljöförvaltningen gör inte en bedömning av nyttan av brukarrum för personer med drogmissbruk utan besvarar motionen utifrån sitt ansvar för den fysiska miljön i det offentliga rummet och den påverkan ett brukarrum kan medföra, främst utifrån trygghetsaspekten.

Erfarenheterna av påverkan för den offentliga miljön gällande trygghetsaspekten är blandade. Överlag verkar brukarrummen ha liten eller neutral påverkan på tryggheten. Det finns studier som visar att tryggheten i området kan öka genom minskad synlig användning av droger, mindre drogrelaterad nedskräpning, färre drogrelaterade ordningsstörningar och färre överdoser i det offentliga. Samtidigt har det visat sig att den upplevda otryggheten kan öka genom ökad synlighet av missbrukare i anslutning till brukarrummen. Detta även fast man inte har sett någon ökad brottslighet i området. I en studie rapporterar boende och näringsidkare att det upplevt ökad störning relaterat till personer som rört sig kring brukarrummen.

Dialog

Vid placering av brukarrum är det viktigt att ta hänsyn till den omgivande miljön för att säkerställa att den allmänna tryggheten inte påverkas negativt. Det kan också behövas förstärkande åtgärder i den fysiska miljön, exempelvis bättre belysning. Om det blir aktuellt med en pilot för brukarrum på stadens mark ser förvaltningen att

frågan bör samverkas inom de forum som finns inom de kommungemensamma frågorna enligt reglementena.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen anser att ett tillstyrkande av motionen bör göras utifrån en bedömning av det huvudsakliga syftet med brukarrum vilket socialförvaltningarna gör. Då erfarenheterna av brukarrum visar att det kan medföra både ökad och minskad trygghet på platsen, samtidigt som det inte indikerar någon större betydande negativ påverkan, avstyrks inte heller förslaget utan förvaltningen ställer sig neutral i frågan med medskicket om vikten av en genomtänkt placering av ett eventuellt brukarrum och att frågan bör samverkas inom de forum som finns inom de kommungemensamma frågorna enligt reglementena.

Gunilla Åkerström

Avdelningschef
Utemiljöer och stadsliv

Anders Ramsby

Förvaltningsdirektör
Stadsmiljö